

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 8C/164/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113221087
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2015:8113221087.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd v Prešove samosudkyňou JUDr. Eliškou Wagshalovou v právnej veci žalobkyne: E., bytom C., právne zastúpenej JUDr. Zdeňkou Vokálovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Hlavná 61, proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, Košice, IČO: 31 690 904, právne zastúpeného JUDr. Danielom Blyšťanom, advokátom so sídlom v Košiciach, Užhorodská 21, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, takto

rozhodol:

Súd z r u š u j e rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice zo dňa 19.01.2012, sp. zn. 3C/621/2012.

O trovách konania súd rozhodne v konečnom rozhodnutí vo veci samej.

odôvodnenie:

Žalobkyňa sa prostredníctvom žaloby doručenej súdu dňa 17.07.2013 domáhala, aby súd zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach so sídlom Alžbetina 41, Košice, sp. zn. 3C/621/2012 z 19.01.2012, povolil odklad vykonateľnosti predmetného rozhodcovského rozsudku. Z odôvodnenia žalobného návrhu vyplýva, že žalobkyni bol dňa 03.07.2013 doručený rozsudok Arbitrážneho súdu Košice zo dňa 19.01.2012, sp. zn. 3C/621/2012, ktorým jej rozhodcovský súd uložil, aby do piatich dní od doručenia zaplatila žalobcovi peňažnú sumu vo výške 148,90 Eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 Eur na účet žalobcu, alebo aby v tej istej lehote podala odpor na súde, ktorý tento rozhodcovský rozsudok vydal. Rozhodcovský súd v odôvodnení rozhodcovského rozsudku okrem iného konštatuje: „z osobitných dojednaní vyplýva, že rozhodcovská doložka bola krytá samostatným podpisom žalovaného, s tým, že tento ju nebol povinný v rámci poistnej zmluvy ako celku podpísať“ a že: „žalovaný mal možnosť zmluvnú podmienku neprijat' bez toho, aby to ovplyvnilo zvyšok poistného vzťahu, mal teda faktickú možnosť úpravu časti XV. poistných podmienok úplne vylúčiť“. Podanie žaloby žalobkyňa odôvodnila ust. § 40 ods. 1 písm. j) Zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, podľa ktorého účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len, ak pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa. Žalobkyňa namietla, že rozhodcovská doložka, ktorá tvorí súčasť poistnej zmluvy (Všeobecné poistné podmienky pre poistenie zjednávané s Prvou československou poisťovňou Rapid, a.s. - XV. časť - Rozhodcovské konania), je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a ako taká je neplatná, čím došlo k porušeniu jej práv ako spotrebiteľky. Na základe tejto doložky došlo k vydaniu rozsudku rozhodcovského súdu, aj keď k tomu nemalo dôjsť, pretože rozhodcovská doložka nebola platne uzavretá a právomoc rozhodcovského súdu nebola daná. Poukázala na ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka. Podľa jej názoru platné dohodnutie rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve je možné len individuálne. V danom prípade tomu však nebolo, pretože rozhodcovská doložka tvorí súčasť poistnej zmluvy. To platí aj napriek tomu, že v poslednej časti všeobecných poistných podmienok je obsiahnutá

možnosť, aby žalobkyňa opätovne súhlasila s riešením prípadných vzniknutých sporov pred rozhodcom. Žalobkyňa poukázala na právny názor Najvyššieho súdu SR v uznesení zo dňa 21.03.2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012, ako aj v uznesení zo dňa 13.03.2013, sp. zn. 6 Cdo 3/2013. Poukázala na znenie čl. 3 ods. 1 Smernice 93/13/EHS, ako aj konštantnú judikatúru slovenských súdov o tom, že rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné, a to pre hrubý rozpor s dobrými mravmi. Napriek skutočnosti, že rozhodcovská doložka, ktorá je uvedená aj v predmetnej poisťnej zmluve, bola súdmi uznaná za neprijateľnú podmienku, a teda za neplatnú, žalovaný sa nezdržal jej používania v zmysle ust. § 53a ods. 4 Občianskeho zákonníka, čím porušil svoju zákonnú povinnosť. Vo svojom písomnom vyjadrení prostredníctvom svojej právnej zástupkyne poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 4 Cdo 41/2012, v ktorom Najvyšší súd skonštatoval v obdobnom prípade, že poisťník nemal možnosť prejaviť svoju slobodnú vôľu len ohľadom rozhodcovského konania, resp. rozhodcovskej doložky, takáto zmluvná podmienka rozhodne nie je dojednaná individuálne. Vo vzťahu k tvrdeniu o osobitnom vyjednaní rozhodcovskej doložky, poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 6 MCdo 9/2012, podľa ktorého rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad. Záznam o požiadavkách klienta je formulár predkladaný klientovi pred podpisom poisťnej zmluvy a preto svojou formou nespĺňa požiadavku individuálneho dojednania. Takáto forma záznamu nezakladá domnienku individuálneho dojednania a nie je prejavom vôle spotrebiteľa. Konanie žalovaného nemožno vyhodnotiť inak ako predkladanie zmluvných podmienok, čím chce doceliť výsledok zákonom zakázaním prostredníctvom formulára indikujúceho individuálne dojednanie. Nevhodné predkladanie zmluvných podmienok odôvodňuje aplikáciu ustanovení na ochranu spotrebiteľa, nakoľko ide o nekalú obchodnú prax (§ 8 ods. 4 Zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa). Okrem toho ak povinný spotrebiteľ mal vyjednať súkromný „súdny“ proces, mal by nepochybne poznať jeho procesné pravidlá. Preukázateľné poučenie sa musí týkať aj pravidiel arbitráže. Rozhodcovská doložka je okrem toho neprijateľná aj z dôvodu geografickej neprijateľnosti miesta rozhodcovského konania. V prípade konania na štátnom súde by mal povinný možnosť vybrať si súd v mieste svojho bydliska. Poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24.02.2011, IV.ÚS 55/2011 - 19.

Žalovaný vo svojich písomných vyjadreniach poukázal na poplatkovú povinnosť žalobkyne v konaní, na to, že podľa jeho názoru predmetom konania nie je spotrebiteľský spor, ale prieskum toho, či sú, alebo nie sú splnené podmienky na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Okrem toho poukázal na neurčitosť a nezrozumiteľnosť petitu žalobného návrhu, vzhľadom k tomu že nie je presne uvedené, z ktorého právneho dôvodu žalobkyňa žiadala rozsudok zrušiť, ani to, ktorý orgán bude ďalej po zrušení rozhodcovského rozsudku konať vo veci samej. Poukázal na skutočnosť, že Smernica 93/13/EHS nie je na zvrchovanom území Slovenskej republiky voči jeho občanom priamo zaväzujúca, v zásade nemôže nadobúdať horizontálny priamy účinok, jedine v prípade, pokiaľ je smernica síce správne implementovaná, avšak vnútroštátne ustanovenia nie sú aplikované spôsobom, ktorý je v súlade so smernicou. Podľa názoru žalovaného, keďže je v právnom poriadku Slovenskej republiky rozhodcovské konanie upravené v Zákone č. 244/2002 Z.z., tak nie je možná aplikácia prílohy čl. I bodu q) Smernice 93/13/EHS v tom smere, že samotné dojednanie rozhodcovskej doložky nie je neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľských vzťahoch. Samotné dojednanie rozhodcovskej doložky nemôže spôsobiť hrubý nepomer v právach zmluvných strán, nakoľko ide o aplikáciu zákonom upravených práv a pravidiel, a to aj v prípade rozhodcovského konania. K dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku uviedol, že tvrdenia žalobkyne o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky sú nepravdivé. Rozhodcovská doložka bola medzi žalobkyňou a žalovaným dojednaná individuálne, nie je preto neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve a je teda platná. Súčasťou poisťného vzťahu okrem všeobecných poisťných podmienok sú aj osobitné zmluvné dojednanie k poisťnej zmluve, s ktorými žalobkyňa prejavila súhlas, a teda uzavrela ich so žalovaným. Ako to vyplýva z odseku 9 XV. časti VPP, poisťník môže dojednanie časti XV. VPP individuálne odmietnuť v lehote 30 dní od podpisu poisťnej zmluvy bez toho, aby tým bol dotknutý alebo akýmkoľvek spôsobom podmienený zvyšok poisťného vzťahu. Pod týmto textom je opätovne miesto na osobitný podpis vyjadrujúci súhlas s osobitnými dojednaniaми, t.j. s rozhodcovskou doložkou a na tomto mieste opätovne uvedený vlastnoručný podpis žalobkyne a za ním aj podpis oprávneného zástupcu žalovaného - sprostredkovateľa, čím došlo k platnému dojednaniu osobitných zmluvných dojednaní ako prejavu vôle oboch zmluvných strán. Okrem toho body 3 a 4 osobitných

dojednaní obsahujú dojednania rozhodcovskej doložky a priamo odkazujú na XV. časť VPP, ktorá vo svojom bode 9 upravuje možnosť odstúpiť od rozhodcovskej doložky v 30-dňovej lehote. Zo znenia všeobecných poisťných podmienok a osobitných zmluvných dojednaní je úplne zrejmé, že v tomto prípade išlo medzi účastníkmi o jednoznačne individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky, kedy žalobkyňa podľa vlastnej vôle mohla, ale nemusela osobitne podpísať rozhodcovskú doložku uvedenú v osobitných zmluvných dojednaniach, a v prípade, ak by ju aj podpísala, tak mala dodatočnú možnosť po podpise osobitných zmluvných dojednaní rozhodcovské konanie odmietnuť. Pokiaľ by tak urobila, nemalo by to žiaden vplyv na zvyšok poisťného vzťahu. O individuálnosti dojednania zmluvnej podmienky svedčí skutočnosť, že žalobkyňa bola na osobitnom tlačíve pred podpisom popisnej zmluvy osobitne poučená a upozornená na obsah všetkých poisťných plnení v súvislosti s poisťou s udalosťou, dobou trvania poisťnej zmluvy, spôsobom zániku poisťnej zmluvy, spôsobom platenia poisťného a jeho splatnosťou vrátane dôsledkov neplatenia, resp. nepravidelného platenia atď.. Zároveň bola na tlačíve osobitne upozornená, že v prípade vzniku sporov je možné využiť na ich mimosúdne vyrovnanie inštitút rozhodcovského konania v zmysle Zákona č. 244/2002 Z.z. a všeobecných poisťných podmienok. Zmienené osobitné tlačívo nevyhotovuje poisťovňa svojvoľne v rámci vlastnej obchodnej praktiky, ide o listinu vyhotovenú na základe Zákona č. 186/2009 Z.z.. Tretí subjekt nezávislý od zmluvných strán poisťnej zmluvy, takzvaný viazaný finančný agent je povinný pred uzavretím poistenia bez účasti poisťovne informovať poisťníka o podstatných okolnostiach poisťného vzťahu. Klient ešte pred rozhodnutím o tom, či uzavrie poisťnú zmluvu, musí sprostredkovateľa informovať, resp. zodpovedať na otázku, či potrebuje ešte nejaké vysvetlenie, či chce v rámci poistenia ešte niečo dojednať, zmeniť, doplniť, aj či chce, a keď áno, tak kedy uzavrieť poisťnú zmluvu. Podpisom záznamu o potrebách a požiadavkách klienta žalobkyňa potvrdila, že jej boli o jej poisťnom vzťahu poskytnuté odborné informácie zo strany finančného agenta a že žiadne ďalšie vysvetlenia, doplnenia alebo dojednania nežiadala. V rámci tohto záznamu bolo v písomnej forme dané aj poučenie o možnostiach riešenia sporov mimosúdne - v rozhodcovskom konaní. Žalobkyňa pri uzatváraní poisťnej zmluvy a pri uzavretí rozhodcovskej doložky bola plne spôsobilá na právne úkony, zároveň bola odborne poučená, pričom nežiadala žiadne doplňujúce vysvetlenia alebo dojednania ohľadom uzatváraného poistenia. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31.07.2002, sp. zn. 3 Cdo 81/2011. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že text osobitných zmluvných dojednaní je samostatným, vizuálne a právne oddeleným, je stručný, jasný a zrozumiteľný a na individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky nič nemení ani skutočnosť, že obsah rozhodcovskej doložky bol vopred pripravený žalovaným. Návrh znenia rozhodcovskej doložky žalobkyňu nezaväzoval, mohla sa slobodne rozhodnúť, či tento návrh akceptuje alebo nie. Žalovaný v tejto súvislosti poukázal na koncepciu priemerne vnímavého a obozretného spotrebiteľa, vypracovanú judikatúru Súdneho dvora EÚ. Tiež poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 29.06.2010, sp. zn. 23 Cdo 1201/2009, podľa ktorého ochrana spotrebiteľa má svoje hranice a v žiadnom prípade nemožno chápať ako obranu jeho ľahkomyselnosti a nezodpovednosti. Odstavec, ktorý sa volá osobitné zmluvné dojednania je očividne graficky oddelený od samotných VPP, navyše je odlišný aj veľkým písmom dvojnásobnej veľkosti, takzvané tučné písmo. Za daných okolností nemožno mať pochybnosti o tom, že táto rozhodcovská doložka bola so spotrebiteľom individuálne dojednaná. Ak žalobkyňa popiera individuálnosť dojednania, jednalo by sa o ľahkovážne konanie spotrebiteľa, ktoré však už nie je chránené, pretože právne predpisy poskytujú ochranu len priemerne obozretnému a vnímavému spotrebiteľovi a nedbanlivé konanie spotrebiteľa nemôže byť na ťarchu dodávateľa - žalovaného. Žalovaný poukázal na potrebu posúdenia a vyslovenia záveru o takzvanom hrubom nepomere v právach a povinnostiach zmluvných strán, t.j. neprijateľnej podmienky v teste primeranosti podmienky v článku 4 Smernice 93/13/EHS, pričom podľa názoru žalovaného v dôsledku využitia dohody o rozhodcovskom konaní obsiahnutej v poisťnej zmluve došlo k zníženiu predpokladaných takzvaných gama nákladov zahrnutých do ceny poistenia pre spotrebiteľa, a teda k zaisteniu materiálnej výhody pre spotrebiteľa ako zrkadlový obraz tejto okolnosti. Taktiež poukázal na rozširujúcu sa tendenciu poukazovať a argumentovať odkazom na existujúcu judikatúru, pričom častokrát sa jedná o bezobsažné odkazy, bez ich bližšej citácie, pričom táto zbavuje účastníkov konania možnosti overiť si, či sa v danom prípade skutočne jedná o ustálenú judikatúru a či táto skutočne dopadá na posudzovaný prípad a či použitie nebolo prekonané neskorším vývojom. Žalobou uvádzané súdne rozhodnutia nepodporujú a neodôvodňujú nárok uplatnený žalobkyňou v tomto konaní. Žalobkyňa svoje tvrdenia o tom, že v rozhodcovskom konaní mali byť porušené všeobecne záväzné predpisy na ochranu spotrebiteľa žiadnym spôsobom nekonkretizovala a nepreukázala, navyše žalobkyňa bola v rozhodcovskom konaní úplne pasívna a nevyužila žiadnu zo svojich procesných práv. Rokovací poriadok, ako aj štatút Arbitrážneho súdu v Košiciach, ktorý vydal napadnutý rozhodcovský rozsudok, sú

zverejnené na internetovej stránke www.aske.sk <<http://www.aske.sk>>, a teda rozhodcovský poriadok bol v súlade so zákonom zverejnený, resp. sprístupnený tretím osobám.

Uznesením zo dňa 18.07.2014, č.k. 8C 164/2013 - 106 súd odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice voči žalobkyni až do právoplatného skončenia konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku vedeného na tunajšom súde. Uznesením zo dňa 18.07.2014, č.k. 8C 164/2013 - 107 súd zamietol návrh žalovaného na prerušenie konania. Uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.12.2014 odvolací súd potvrdil obidve uznesenia.

Žalovaný vo svojom písomnom podaní doručenom súdu dňa 26.05.2015 navrhol, aby súd žalobu zamietol, pretože v dôsledku právnej skutočnosti, na základe ktorej sa novelizáciou Zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok do tohto vložil § 243d ods. 1, v ktorom je uvedené, že exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, vydaného pred 1. januárom 2015, možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. Uvedené ustanovenie je platné a účinné od 01.01.2015. Rozhodcovský rozsudok, ktorého zrušenia sa v tomto konaní usiluje podanou žalobou žalobkyňa, spíňa kumulatívne predpoklady obsiahnuté v uvedenej právnej norme: a) ide o rozhodcovské rozhodnutie vydané v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, vydaného pred 1. januárom 2015, b) exekučné konanie na jeho základe ani do troch mesiacov platnosti a účinnosti novely Exekučného poriadku nebolo zo strany žalovaného iniciované. V dôsledku aplikácie dispozície tejto právnej normy za právne postavenie účastníkov súdneho konania obnovilo do stavu pred vydaním rozhodcovského rozsudku - žalobca nie je viazaný povinnosťou založenou mu rozhodcovským rozsudkom a žalovaný nemôže uplatňovať nárok mu rozhodcovským rozsudkom priznaný. Právoplatnosť rozhodnutia znamená, že rozhodnutie konečným a záväzným spôsobom upravuje právne pomery účastníkov konania. Skutočnosť, že v dôsledku aplikácie § 243d Exekučného poriadku na uvedený rozhodcovský rozsudok prestáva tento rozsudok účastníkov zaväzovať, znamená že uvedená novela Exekučného poriadku anuluje právoplatnosť tohto rozhodcovského rozsudku. Dôsledkom uvedeného je, že obe strany konania bez vlastného zavinenia, resp. pričinenia sú objektívne bez právneho záujmu na výsledku konania (na meritórnom rozhodnutí).

Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, oboznámením sa s prednesmi právnej zástupkyne žalobkyne a žalovaného, listinnými dôkazmi obsiahnutými v spise a zistil tento skutkový stav:

Rozhodcovským rozsudkom Arbitrážneho súdu Košice zo dňa 19.01.2012, sp. zn. 3C/621/2012 Arbitrážny súd uložil žalobkyni, aby do piatich dní od doručenia tohto rozhodcovského rozsudku zaplatila žalovanému peňažnú sumu vo výške 148,90 Eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 Eur na účet žalovaného, alebo aby v tej istej lehote podal odpor na súde, ktorý tento rozhodcovský rozsudok vydal. Z odôvodnenia rozhodcovského rozsudku v časti, v ktorej sa rozhodcovský súd zaoberal svojou právomocou konať vo veci vyplýva, že vec spadá do právomoci rozhodcovského súdu, ak ide o typ sporu, ktorý nemožno v rozhodcovskom konaní prejednať a zároveň v danej veci bola medzi účastníkmi uzavretá platná rozhodcovská zmluva. Rozhodcovský súd je za takých podmienok ďalej príslušný na rozhodovanie sporov, ak bola jeho príslušnosť vopred dohodnutá alebo, ak bol dodatočne na základe dohody strán rozhodcovský súd na prejednanie a rozhodnutie vo veci určený. Z písomného poverenia žalobcu z 01.01.2009, resp. z časti XV. predložených VPP vyplýva, že poisťovňa určila na prejednanie všetkých sporov Arbitrážny súd Košice. Z osobitných dojednaní vyplýva, že rozhodcovská doložka bola krytá samostatným podpisom žalobcu s tým, že tento nebol povinný v rámci poisťnej zmluvy ako celku ju podpísať. Z pohľadu § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka bol zachovaný účel úpravy spotrebiteľského práva, pretože ťažisko individuálneho dojednania zmluvnej podmienky má spočívať v možnosti spotrebiteľa ovplyvniť jej obsah. Žalobkyňa mala možnosť zmluvnú podmienku neprijať bez toho, aby to ovplyvnilo zvyšok poisťného vzťahu, mala teda faktickú možnosť úpravu časti XV. poisťných podmienok úplne vylúčiť. Žalobkyňa podmienením podpisu pod celý text poisťných podmienok nebola nútená k tomu, aby akceptovala aj konanie pred rozhodcovským súdom len preto, že je už súčasťou širšieho zmluvného textu, aj keď v skutočnosti by s dojednaním o rozhodcovskom konaní nebola súhlasila, pričom by takýto text dojednania nemala mať možnosť ovplyvniť. Žalobkyni bola daná možnosť vylúčiť zmluvné dojednanie o rozhodcovskom súde, čo podľa názoru rozhodcovského súdu činí rozhodcovskú doložku platnou aj z pohľadu ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Rozhodcovská doložka neobsahuje ani žiadne také špeciálne ustanovenia oproti všeobecnej procesnej úprave podľa O.s.p. (napríklad o výlučnosti miestnej príslušnosti konania v sídle žalobcu, prenos dôkazného bremena, uplatňovanie domnienok ako náhradu za dokazovanie a podobne), ktoré by mali žalovaného oproti žalobkyňi značne zvýhodňovať, a tým spôsobovať vo vzájomnom vzťahu značnú nerovnováhu v neprospech žalobkyne. Z doložených listín najmä poistných podmienok žalovaného a osobitných zmluvných dojednaní k týmto podmienkam mal rozhodcovský súd za preukázané, že žalovaný so žalobkyňou uzavreli platnú písomnú rozhodcovskú doložku. Arbitrážny súd Košice je orgánom príslušným vo veci konať a rozhodnúť.

Rozhodcovský rozsudok bol žalobkyňi doručený dňa 03.07.2013. Žalobkyňa podala v 30-dňovej lehote od doručenia rozsudku žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Žaloba na tunajšom súde bola podaná dňa 17.07.2013.

Z návrhu na uzatvorenie poistnej zmluvy č. G003569 zo dňa 28.12.2009 vyplýva, že žalobkyňa so žalovaným uzatvorila poistnú zmluvu č. 4449000074 so začiatkom poistenia od 30.12.2009 a koncom poistenia 30.12.2024. Poistenie bolo dojednané na dobu 15 rokov. Výška poistného bola dohodnutá v sume 16,98 Eur mesačne. Súčasťou poistnej zmluvy sú aj VPP (úplné znenie k 01.01.2009) a osobitné zmluvné dojednania č. 02/2008 k poistnej zmluve č. 4449000074, ktoré sú súčasťou poslednej strany formulára VPP. VPP ako aj osobitné zmluvné dojednania č. 02/2008 k poistnej zmluve č. 4449000074 sú podpísané žalobkyňou dňa 28.12.2009.

Z výpovede žalobkyne na pojednávaní vyplynulo, že po ukončení materskej dovolenky mala záujem o prácu, ktorú ponúkal žalovaný. Skontaktovala sa so zástupkyňou žalovaného, ktorá jej povedala, že v prípade, ak nastúpi pracovať pre žalovaného, musí mať s ním uzavretú poistnú zmluvu. Z tohto dôvodu poistnú zmluvu uzavrela, následne sa dostavila na školenie. Predtým pracovala ako sprostredkovateľ poistenia pre poistnú spoločnosť A.. Vzhľadom k tomu, že na školení, ktoré organizoval žalovaný vo vzťahu k všeobecným poistným podmienkam, sa jej javilo, že poistné podmienky sú neprehľadné, rozhodla sa, že so žalovaným spolupracovať nebude. Napriek tejto skutočnosti, jej zo strany osoby vystupujúcej v mene žalovaného bolo oznámené, že poistná zmluva už bola uzavretá a že musí zaplatiť minimálne poistenie za obdobie jedného mesiaca, čo následne urobila. Po uplynutí dlhšej doby, približne dvoch rokov, jej bol doručený návrh na začatie exekúcie. Obrátila sa na Združenie pre ochranu spotrebiteľov, kde ju jej terajšia právna zástupkyňa inštruovala, ako má ďalej vo veci postupovať. Zo strany osoby, ktorá je uvedená ako osoba vystupujúca v mene žalovaného na poistnej zmluve, jej pred podpisom zmluvy nebolo dané poučenie o rozhodcovskej doložke, poistnú zmluvu vrátane osobitného dojednania vnímala ako celok, nemala žiadnu vedomosť o tom, že okrem poistnej zmluvy podpisuje aj rozhodcovskú doložku. Na otázku o tom, či mala dostatočný časový priestor na oboznámenie sa s obsahom poistnej zmluvy a všeobecných poistných podmienok uviedla, že tieto prelistovala iba zbežne, väčší priestor na preštudovanie všeobecných poistných podmienok nežiadala. Po podpise návrh poistnej zmluvy, ako aj všeobecné poistné podmienky zostali u sprostredkovateľky poistenia, poisťka spolu s ostatnými dokladmi jej bola doručená až 2 týždne po podpise zmluvy. V čase, keď pracovala ako sprostredkovateľka poistenia pre spoločnosť A., táto spoločnosť neuzatvárala žiadne rozhodcovské doložky ani zmluvy, preto nemala žiadne informácie, ani vedomosť o tom, čo tieto rozhodcovské doložky znamenajú. Žalobkyňa zdôraznila skutočnosť, že síce návrh poistnej zmluvy spísala u sprostredkovateľky poistenia, avšak s výhradou, že tento návrh bude žalovanému odovzdaný až po absolvovaní školenia organizovaného žalovaným. Sprostredkovateľka poistenia porušila túto dohodu, a napriek výslovnému nesúhlasu žalobkyne, návrh zmluvy doručila žalovanému, a tým došlo k vzniku zmluvného vzťahu, ktorý by po vedomostiach nadobudnutých na školení nikdy neuzavrela.

Zástupca žalovaného na pojednávaní poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa vzhľadom k tomu, že v minulosti pracovala ako sprostredkovateľka poistenia pre spoločnosť A. nie je neznalá a nepoučená v oblasti poistenia, pričom vzťah medzi touto činnosťou, ktorú vykonávala a samotnou poistnou zmluvou je totožný, a preto sa žalobkyňa nemôže dovolávať ochrany spotrebiteľa, vzhľadom k tomu, že nie sú naplnené zákonné požiadavky v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k prejednávanej veci a namietanému porušeniu § 40 písm. j) Zákona č. 244/2002 Z.z. uviedol, že žalobkyňa nijakým spôsobom nepreukázala, kde v procese rozhodovania rozhodcovského súdu došlo k porušeniu všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa. Taktiež judikatúra, na ktorú poukázala je jednak protiústavná a zároveň tu chýba zhoda skutkového stavu s danými rozhodnutiami. Žalovaný žiadnym spôsobom nezatajoval podstatné skutočnosti týkajúce sa poistnej

zmluvy, celý obsah rozhodcovskej doložky je jasne vymedzený v poisťných podmienkach, osobitných zmluvných dojednaniach, nejedná sa o neúplné informácie a ani nepresné. To, že si spotrebiteľ tieto informácie nepreštuduje, nemôže ísť na ťarchu žalovaného. Nakoľko sa žalobkyňa, ako to sama uviedla, venovala činnosti sprostredkovateľa poistenia, nejedná sa v jej prípade o spotrebiteľa, okrem toho žalobkyňa žiadnym spôsobom nepreukázala neprijateľnosť zmluvnej podmienky. V zásade i pre spotrebiteľov by mala platiť zásada bdelym patrí právo, opačný výklad by mohol viesť k absurdite, že žalobca, resp. akýkoľvek občan z titulu spotrebiteľa, nie je viazaný žiadnym zákonom. I u spotrebiteľa je nutné vyžadovať primeranú a obvyklú mieru zodpovednosti za svoje právne jednanie, spotrebiteľ sa nemôže dovoliavať ochrany, ak sám kriticky nezhodnotí situáciu, nie je ochotný si preštudovať všetky potrebné informácie, ktoré má však k dispozícii a zároveň mu nikto k týmto informáciám nezabraňuje prístup, ani neznesiteľne, aby sa s nimi oboznámil. Okrem toho uviedol, že žaloba, ako aj vyjadrenie právneho zástupcu žalobkyne sú formulárové, preto by súd právnenému zástupcovi žalobkyne nemal priznať náhradu trov konania, nakoľko sa nejedná o účelne vynaložené trovy na uplatňovanie práva, resp. bránenie práv pred súdom.

Podľa § 52 ods. 2 prvá veta Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny. Ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa článku 3 ods. 2 Smernice rady 93/13/EHS, podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou a ak súd dospeje k záveru, že podmienka nebola v súlade so Smernicou 93/13/EHS, táto podmienka podľa článku 6 ods. 1 smernice nemôže byť záväzná pre spotrebiteľa za podmienok stanovených vnútroštátnym právom.

Podľa § 40 ods. 1 písm. c) Zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom ku dňu podania žaloby (ďalej len „ZRK“), účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy.

Podľa § 40 ods. 1 písm. j) ZRK, účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 40 ods. 2 ZRK, ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonať rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 41 ods. 1 prvá veta ZRK, žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote do 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 43 ods. 1 ZRK, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a) a c), pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Súd sa v prvom rade zaoberal návrhom žalovaného na zamietnutie žaloby z dôvodu, že s účinnosťou od 01.01.2015 došlo k zmene právnej úpravy, a to prijatím § 243d Zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok. Súd sa nestotožňuje s tvrdením žalovaného, že v dôsledku ustanovenia ods. 1 citovaného zákonného ustanovenia, v zmysle ktorého rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať, v prípade, ak nebolo začaté exekučné konanie na jeho podklade do troch mesiacov od účinnosti tohto zákonného ustanovenia, a teda účastníci konania stratili právny záujem na výsledku konania. V tejto súvislosti súd zdôrazňuje, že predmetné ustanovenie sa vzťahuje výlučne na exekučné konania a svojou povahou je exekučného charakteru. Nemožno z neho vyvodíť, že za podmienok stanovených touto zákonnou úpravou by ním bolo možné dosiahnuť nápravu všetkých nesprávností rozhodnutí vydaných v rozhodcovskom konaní. Zamietnutie žaloby z dôvodu zmeny zákonnej úpravy, ktorá nastala v čase po začatí súdneho konania, by bolo v rozpore s princípom právnej istoty. Princíp právnej istoty je jedným zo základných aspektov právneho štátu, ktorý okrem iného vyžaduje, aby súdy právoplatne rozhodli o predmete sporu a toto ich rozhodnutie nebolo spochybňované. Z uvedených dôvodov súd návrh žalovaného na zamietnutie žaloby neakceptoval, vo veci konal a meritórne rozhodol.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu poisťnej zmluvy, ktorá má svojou povahou charakter spotrebiteľský. Súd sa nestotožňuje s tvrdením žalovaného, že rozhodcovská doložka v danom prípade bola individuálne dojednaná. Ako to vyplýva z časti XV. VPP, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou poisťnej zmluvy, v tejto časti sa nachádza rozhodcovská doložka, podľa ktorej sa vzájomné spory medzi žalovaným a žalobkyňou prejednávajú v rozhodcovskom konaní podľa Zákona č. 244/2002 Z.z.. Rozhodcovská doložka sa nachádza na poslednej strane VPP, ktoré sú súčasťou zmluvy v časti - osobitné zmluvné dojednania č. 02/2008, ktoré okrem rozhodcovskej doložky obsahujú aj iné zmluvné dojednania týkajúce sa zániku poistenia. Rozhodcovská doložka uvedená v osobitných zmluvných dojednaniach odkazuje na tú istú rozhodcovskú doložku, ktorá sa nachádza v časti XV. ako neoddeliteľná súčasť VPP. Rozhodcovská doložka sa stala súčasťou obsahu formulárovej zmluvy, ktorú žalovaný v rámci svojej podnikateľskej činnosti použil v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu spotrebiteľov. Žalobkyňa ako spotrebiteľka nemala žiadnym spôsobom možnosť znenie tejto rozhodcovskej doložky ovplyvniť. Súd sa nestotožňuje s argumentáciou žalovaného, že žalobkyňa, vzhľadom k tomu, že sa živila ako sprostredkovateľka poistenia nie je spotrebiteľkou, takýto výklad by bol diskriminujúci a rozporný so zákonnou definíciou spotrebiteľa. Naopak, o nejednoznačnosti a netransparentnosti rozhodcovskej doložky a v konečnom dôsledku o nevyňatožení odbornej starostlivosti žalovaného svedčí fakt, že žalobkyňa si napriek určitým pracovným skúsenostiam v oblasti uzatvárania poisťných zmlúv túto doložku nevšimla, resp. nerozpoznala, že podpisuje zmluvné dojednanie odlišné od poisťnej zmluvy. Žalovaný svoje tvrdenia, že rozhodcovskú doložku so žalobkyňou dojednal individuálne, žiadnym spôsobom nepreukázal. Žalovaným predložená listina Záznam o požiadavkách o potrebách klienta k poisťnej zmluve individuálnosť dojednania rozhodcovskej doložky nepreukazuje. Jedná sa opätovne o predtlačný formulár vyhotovený žalovaným, ktorý nemožno považovať za dôkaz, ktorý by potvrdzoval, že žalovaný so žalobkyňou individuálne dojednal rozhodcovskú doložku. Žalovaný tak neunesol dôkazné bremeno v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Súd rozhodcovskú doložku vyhodnotil ako neprimeranú zmluvnú podmienku a zmluvné dojednanie, ktoré dosahuje intenzitu hrubého nepomeru práv a povinností v neprospech spotrebiteľa a je v rozpore s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ako aj v rozpore s ustanoveniami Smernice rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (napr. možnosť výberu rozhodcovského súdu daná iba dodávateľovi, vytvorenie rozhodcovského súdu podľa potreby dodávateľom, procesné pravidlá rozhodcovského súdu, ktorý rozhoduje v skrátanom konaní, pričom lehota na podanie odporu je určená iba na 5 dní, čo je lehota kratšia ako lehota podľa O.s.p., zaplatenie sumy 70 Eur ako podmienka na prihladenie na odpor, priznaná výška trov konania je mnohonásobne vyššia, ako náhrada trov v súdnom konaní pri vydaní platobného rozkazu a ktoré navyše spotrebiteľ pri uzatváraní zmluvy nepozná, ak nemá možnosť porovnať si ich prípadnú výhodnosť alebo nevýhodnosť oproti konaniu pred súdom). Už len tieto samotné skutočnosti svedčia o neprimeranosti arbitrážneho konania. Argument žalovaného, že procesné pravidlá Arbitrážneho súdu sú uvedené a verejne dostupné na internete nepreukazuje, že s vynaložením odbornej starostlivosti žalobkyňa s týmito pravidlami oboznámil a vysvetlil jej možné výhody

tohto spôsobu riešenia sporov, pre ktoré by sa žalobkyňa slobodne rozhodla a vybrala si tento spôsob riešenia vzájomných sporov. Okrem toho spôsob, akým bola zmluva spotrebiteľovi predložená, nie je o individuálne vyjednanom rozhodcovskom konaní, ale o nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly tzv. neprijateľných zmluvných podmienok. Takýto postup dodávateľa predstavuje nekalú obchodnú praktiku (porovnaj § 8 ods. 4 Zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa). Súd rozhodcovskú doložku vyhodnotil ako nepríjemnú zmluvnú podmienku a zmluvné dojednanie, ktoré dosahuje intenzitu hrubého nepomeru práv a povinností v neprospech spotrebiteľa a je v rozpore s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, Zákonom o ochrane spotrebiteľa a v konečnom dôsledku aj v rozpore s ustanoveniami Smernice rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ako neprijateľné. Na základe uvedeného preto súd v zmysle ust. § 41 písm. c) Zákona č. 244/2002 Z.z. predmetný rozhodcovský rozsudok zrušil na návrh žalobkyne.

O trovách konania súd rozhodne v rozhodnutí, ktorým sa konanie skončí, vzhľadom k tomu, že súd po právoplatnom zrušení rozhodcovského rozsudku bude pokračovať v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe v súlade s ust. § 43 ods. 1 Zákona č. 244/2002 Z.z..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom po nadobudnutí jeho vykonateľnosti dobrovoľne splnená, je možné podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.